

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2022

aruandeaasta lõpp: 31.12.2022

sihtasutuse nimi: Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus**registrikood: 90000951**

tänava/talu nimi, Toompea tn 8
maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postsihtnumber: 10130

telefon: +372 6680250

e-posti aadress: info@vabamu.ee

veebilehe aadress: www.vabamu.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	26
Bilanss	26
Tulemiaruanne	27
Rahavoogude aruanne	28
Netovara muutuste aruanne	29
Raamatupidamise aastaaruande lisad	30
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	30
Lisa 2 Raha	31
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	32
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	32
Lisa 5 Materiaalsed põhivarad	33
Lisa 6 Laenukohustised	34
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	34
Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	35
Lisa 9 Annetused ja toetused	36
Lisa 10 Tulu ettevõtlusest	37
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	37
Lisa 12 Tööjõukulud	38
Lisa 13 Seotud osapooled	38
Aruande allkirjad	39
Vandeauditori aruanne	40

TEGEVUSARUANNE

SISSEJUHATUS

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus ehk Okupatsioonide ja vabaduse muuseum Vabamu on 1998.

aastal asutatud eraalgatuslik muuseum, mille ülesandeks on koguda, talletada, uurida ning tutvustada Eesti lähiajalugu. Muuseumitegevuse kõrval on SA eesmärgiks ka hariduse toetamine ning majandusliku- ja sotsiaalse arengu edendamine Eestis.

2022 aastal on paika pandud Vabamu kolm strateegilist arengusuunda: Vabamu muuseumid, Noorte Vabamu ehk NoVa ning *Global Conversations* ehk Vabamu rahvusvaheline arengusuund.

2022. aasta näituste- ja sündmusprogramm keskendus ümber ajutise näituse “Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks”.

2022. aasta olulisemad arendused:

- Nova.vabamu.ee aktiivseid sisuloojaid kaasava personaliseeritud õpiteede keskkonna arendamine ning õpimärkide süsteemi juurutamine
- Muuseumitund “Mina kui vastutustundlik digiühiskonna liige”
- Ekskursioon “Nõukogude aja jäljed vanalinnas”
- Avalikud salvestused “Globaalsete eestlaste” saadete jaoks
- Noorte Vabamu seminaride läbiviimine:
 - ühiskonnakriitilistele noortele suunatud arutelud külalistega Levilast, kaitseväest, õpilasfirmadest, tehnoloogiaettevõtetest ja pankadest.
 - Noorte endi initsiatiivil ja korraldusel toimus esimene suurem keskkonna ja investeerimisteemaline seminar.
- Üle-eestiline interaktiivne rändnäitus “30 aastat vabadust ja vastutust”
- Projekt “Spotlight at Stanford – Digital showcases for researchers and teaching” - lansseerimine online keskkonnas.
- Ajutine näitus “Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks” ja selleletemaline sündmusprogramm
- Koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga külastas “Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks” näitust 143 gruppi 2976 õpilasega üle Eesti.

- Vabakava lasteetendused
- Püsinäitusel kuraatorituurid (Maarja Merivoo-Parro, Daniel Vaarik, Uku Lember)
- Kogumispoliitika põhimõtete täiendamine ja e-Eesti temaatilise kogu rajamine Vabamu kogudesse (avaliku kogumiskampaania läbiviimine ning esimeste annetuste vastuvõtmine Miks Eesti? näituse koosseisust)
- Uuendasime töökeskkonna dokumente: uuendatud sai vastavalt seadustele nii riskianalüüs kui ka tööohutusjuhendid.

1. Organisatsioon

1.1 TÖÖTAJAD, VABATAHTLIK TÖÖ JA PRAKTIKA

Muuseumis töötas 2022. aasta seisuga keskmiselt 12 (2021: 15) töötajat, uusi töötajaid värvati 6.

Lisaks töötavad muuseumi juures mitmed inimesed, kes osutavad teenust või töötavad töövõtulepingu alusel perioodiliselt (rändnäituse projektijuht, giidid jne)

Erialase muuseumipraktika raames praktiseeris muuseumis 2022. aastal 1 üliõpilane Stanfordi ülikoolist.

Töötukassa vabatahtlike programmi kaudu töötas muuseumis 2 vabatahtlikku kogude korrastamisel ja digiteerimisel ning KGB vangikongide püsinäituse täiendamise juures.

Noorte Vabamul käis abis ürituste korraldamisel abis 3 vabatahtliku.

1.2 MUUSEUMI KÜLASTATAVUS

2022. aastal külastas okupatsioonide ja vabaduse muuseumit Vabamu ja KGB vangikonge 55 174 piletiga külastajat (2021: 15 002).

Koos üritustel osalejate ning tasuta muuseumisse pääsenud külalistega käis muuseumis 2022. aastal 65 057 inimest (2022: 17 340).

2022. aastal oli kõige suurem külastatavus juulis ja augustis, peaaegu 10 000 külastajat kuus (2021: üle 3000 inimese kuus).

Külastajate jaotus päritoluriikide lõikes:

Vabamu: **35%** Eesti, **65%** välisriigid, kellest enim külastajaid saabus Suurbritanniast, Soomest ja Saksamaalt.

KGB vangikongid: **8%** Eesti, **92%** välisriigid, kellest enim külastajaid saabus Soomest, Suurbritanniast ja Ameerika Ühendriikidest.

Covid-19 mõju aitas vähendada Kultuuriministeeriumi toetusmeede kultuurikorraldajatele (124 512 eurot). Lisaks õnnestus muuseumil kaasata lisatoetusi uute sisuliste tegevuste elluviimiseks erinevatest sihtfinantseerimise allikatest (Kistler-Ritso USA Fund, Stanfordi ülikooli raamatukogu, Muinsuskaitseamet, Avatud Eesti Fond, Tallinna Linnavalitsus)

1.3 KOOSTÖÖ

2022. peamine koostöösuund oli seotud Eesti digieduloo näituse sündmusprogrammi läbiviimisega. Kogu näitus programm valmis laiaulatusliku koostöö tulemusena, tuues muuseumi juurde arvukalt avaliku ja erasektori ettevõtteid ning MTÜ-sid, digieduloo rääkimisega seotud eraisikuid.

2022. aastal jätkus muuseumi hea koostöö Eestis asuvate välisriikide saatkondade ja riikliku protokolliga. Jätkus ka hea koostöö Stanfordi Ülikooliga, kellega koos jätkati videointervjuude tõlkeprojekte ja lõpetati Spotlighti näituse projekt. Suvekuudel resideerus Vabamu juures Stanfordi ülikooli praktikant.

2022 on Vabamu seotud kahe-aastase rahvusvahelise Erasmus + projektiga, kus teevad koostööd Eesti, Saksamaa, Põhja-Makedoonia, Belgia, Portugali ja Hispaania muuseumid ning muuseumide partnerid, et töötada välja noortele suunatud ligipääsetavad muuseumiharidus lahendused. 2022 toimus projekti vahekohtumine Belgias, Oostendes ning Vabamu arendas projekti tulemusena esimese intellektuaalse väljundi ehk virtuaalsete muuseumitundide ning külastuste põhimõtted ja juhendid.

2022. Aastal tõi Vabamu ühe partnerorganisatsioonina koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Taavet + Sten ja Tartu Ülikooli majandusteaduskonnaga Eestisse CDL (Creative Destruction Lab) programmi: ärikiirendi alustavatele tehnoloogiaettevõtetele. Oktoobris toimus esimene kohtumine Tartus, programm jätkub 2023.

Vabamu alustas jaanuaris 2021 noortele suunatud iseõppimiskeskonna Noorte Vabamu loomist, mille veebiplatvomi arendusel teeme koostööd IT-arendusettevõttega Singleton. 2022. aasta juunist alustasime platvormi uue versiooni arendamist, mis võimaldab sisselogitud kasutajatel jälgida enda edenemist kursustel, olla ise aktiivsed sisu loojad ning koguda selle käigus ka õpimärke.

Noorte Vabamu seminarisarjas toimunud arutelude sarjas tegi Vabamu koostööd Levila ja kaitseväega sõjaohu-teemalise arutelu, Noorte Keskonnaühisusega keskkonna ja investeerimisteemalise ning Eesti ettevõtete asutajatega vaimse tervise temalise arutelu läbi viimisel.

Alustasime koostööd platvormiga Edumus, et luua gümnaasiumi õpilastele valikkursus museoloogiast, mille jaoks loodud materjale saame samuti jagada järgmisel aastal enda platvormil.

Koostöös “Globaalsete eestlaste” saatesarjaga toimus Vabamus kolme saate avalik salvestus, kus esinesid president Kersti Kaljulaid, illustraator Eiko Ojala ja keeleteadlane Indrek Park. Lisaks toimus Vabamus ka saate salvestus Kistler Ritso SA nõukogu juhi Sylvia Thompsoniga.

Koostöös ETV2-ga algatati kogumisaktsioon, mille eesmärgiks on vaatajateni tuua uued osad saatesarjast „8 mm ELU“ ja täiendada meie muuseumi kogusid Välis-Eesti elu kajastavate kaadritega.

Paljudes sisuprojektides oli Vabamule suureks abiks etnograafia, ajaloo ja teiste alade üliõpilastest praktikandid Tartu Ülikoolist, Tallinna Ülikoolist ja Stanfordi Ülikoolist.

Seoses sõjategevusega Ukrainas alustas Vabamu koostöös MTÜ-ga Aitan Kaitsta Ukrainale varjevõrkude puhumise aktsiooniga ning läbi aasta oli avatud avalik punumispunkt kõigile vabatahtlikele varjevõrkude valmistamiseks. Lisaks pakkusime pinda Ukraina laste kunstiringi läbiviimiseks.

Peamised koostööpartnerid 2022. aastal:

Kultuuriministeerium, Riigikantselei, Eesti Kaitseliit, Ukraina, Poola, Saksa, Kanada ja USA saatkonnad ja nende esindused Tallinnas, Ungari ja Goethe Instituudid Eestis, Memento Eesti Liit, MTÜ Aitan Kaitsta, Eesti Represseeritute Abistamise Fond SA, Eesti Mälu Instituut, Briti Nõukogu, Tallinna 32. Keskkool, Soome Rahvusvahelise Loovkultuuri

Keskus DROM, Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit, Eesti Inimõiguste Instituut, Tallinna Ettevõtlusamet, ERR, Euroopa Parlamendi Eesti büroo, Miltton JLP, Eesti Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv, Tallinna Ettevõtlusamet, Viktus OÜ, Singleton Group OÜ, Startup Estonia (Kredex), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, EAS, E-residency programm, Identity, Tartu Ülikooli majandusteaduskond

2. VABAMU MUUSEUMID

2.1 KOGUD

Tuginedes kogumispoliitikale jätkati 2022. aastal kogude arendamisega vastavalt märksõnadele okupatsioon, vastupanu, taastumine ja vabadus. Kogudesse võeti arvele 291 museaali. Jätkati materjalide koondamisega ühtsesse ENTU elektroonilisse andmebaasi, mille kogude osa on alates 2015. aastast avalikus kasutuses. Andmebaas asub aadressil <https://vabamu.entu.ee/public-fond> ja on ligipääsetav ka muuseumi kodulehekülje kaudu.

Vabamu taotles toetust Väliseesti kultuuripärandi säilitamise projektist. Taotlus oli edukas ning tänu projekti toetusele oli võimalik lisatöö jõu abil võtta kiiremalt arvele ja avalikkusele läbi andmebaas ENTU tutvustada Vabamu ja ETV 2 poolt korraldatud väliseesti filmipärandi kogumisaktsiooni käigus kogutud videomaterjalidest:

1. Lovisa Holmi ja teiste eestlaste eluolu Abhaasias Leselidzes kajastav materjal samuti kaadrid Adleri ja Salme küladest, Uus-Eesti Küla Krasnodari kraisis aastatest 1968 - 1974.
2. Merike Tamme perekonna ja eestlaste ühiskondlikku elu Lakewoodis, NJ Ameerika Ühendriikides kajastav filmimaterjal aastatel 1958 – 1980.
3. Vancouveri Eesti Arhiivi videomaterjal väliseestlaste ühiskondlikust elust Kanadas Vancouveris aastatel 1963 – 1982. Filmimaterjal jõudis muuseumisse juba digiteeritud kujul.

Vabamu kogudesse lisandus projekti käigus 167 uut museaali. Huvitavamatest eelmisel aastal Vabamu kogudesse lisandunud esemetest võiks esile tõsta nt 1970. aastatel Eesti NSV lipust valmistatud padjapüür, Vello Salole kuulunud kohvrid, fotod eestlaste asumisel olemiset Siberis. Museaalid on kirjeldatud ja digiteeritud ning kirjeldused on avalikkusele kättesaadavaks tehtud muuseumi andmebaasi ENTU vahendusel.

Kogude tutvustamine ja eksponeerimine näitustel

Käesoleval aastal on Vabamu kogude põhjal valminud näitus Stanfordi ülikooli raamatukogu veebilehe rakenduses “Spotlight at Stanford - Digital showcases for researches and teaching”. 2022. aasta mais lansseeriti näitus online platvormile.

Vabamu kogudes olev materjal on käesoleval aastal olnud esindatud ka SA Eesti Meremuuseumi näitusel „Põrgu Läänemerel. Juminda meretragöödia 1941“ ning muuseumi kogudes olevaid fotosid on kasutatud nii ajakirjanduses kui ka sotsiaalmeedias.

Kogumisaktsioonid

2021. aasta kevadel loodi märtsiküüditamise mälestuseks virtuaalnäitus "Ajalugu asjades”.

2022. aasta kevadel kutsusime inimesi uuesti üles oma lugusid ja fotosid jagama, et neid samal virtuaalnäitusel eksponeerida. Kuigi virtuaalnäituse sisu kõrval ei olnud omaette eesmärgiks annetuste kogumine, siis leidis inimesi, kes soovisid oma eseme ja loo ka jäädavalt Vabamu kogudesse annetada.

E-eduloo näituse lõpetamisega on Vabamu tulnud välja üleskutsega saata muuseumile oma mäletusi ja fotosid esimestest kokkupuudetest digiriigiga. Suunatud kogumistegevusega lähtudes kogumiskavast on plaanis jätkata 2023. aastal.

Kogumispoliitika täiendamine

2021. aasta I kvartalil koostati kogumispoliitikasse digitaalse kultuuri kogumise suuna 1.

variant/nägemus. Sellega seondult lisandus märksõna „vabadus“ alla suurem alateema nimega “Taasiseseisvunud Eesti ühiskonna digitaalne areng ja selle edulugu“. Edaspidiselt on digitaalse kultuuri kogumise suunale lisandumas mitmeid arendusi/täiendusi.

Kogumispoliitika vajab järgnevatel aastatel täiendamist ja täpsustamist lähtudes Vabamu kogude inventuurist ja kogude võrdlusest teiste sarnaseid teemasid koguvate muuseumitega.

Kogude arendus ja säilitamine

Okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu kogud paiknevad Tondi Ärikeskuses endise Harju Maakohtu arhiivi ruumides. Hoidla kliimatingimused ei vasta kogude säilitamisele esitatud nõuetele ja vajavad kiiremas korras parendamist. Eriti haavatavas seisus on Vabamu kogudes olevad väärsulikud fotod ja dokumendid.

Alustatud on Vabamu hoidla kasutuspinna optimeerimisega, vanade ajutiste näituste ja inventari eraldamisega hoidlast ja vajadusel nende üleandmise või likvideerimisega. Järgnevateks aastateks on valminud inventuuride plaan, alustatud on läbirääkimisi muuseumide infosüsteemiga MuIS liitumiseks.

Koostööpartnerid

Stanfordi ülikooli raamatukogu. Tallinna Ülikool, Eesti Rahvusringhääling, Rahvusarhiiv, Eesti Töötukassa, Eesti Muuseumiühingu koguhoidjate ühendus, Ajaloomuuseum, Archaeovision, Tallinna Ülikooli humanitaarteaduste instituut, Balti Audiovisuaalsete Arhiivide Kolleegiumi, MTÜga Eesti Fotopärand.

2.2 NÄITUSED

Püsinäitus:

Vabamu püsinäituse uuendusena on 2022. aasta jooksul olnud koostöös Tartu Ülikooli uurimisrühmaga (Tartu Ülikooli kultuuriteaduste instituudi professor, teadur ja nooremteadur) ettevalmistamisel uus audiogiidi tasand, mis räägib Eesti LGBTQ ajaloost. Vabamu püsinäituse audiogiidile lisatakse üks uus heliteekond, mis räägib marginaliseeritud seksuaal- ja soovähemuste ajaloost Vabamu püsinäituse kontekstis läbi 20. sajandi. Uue heliteekonna loomiseks on TÜ etnoloogia nooremteadur teinud uurimistööd, kaardistatud on uurimistöö tulemuste esitlemisviise Vabamu püsinäituse kontekstis ning tehtud koostööd dramaturgiga, kes teadustöö tulemused heliteekonnaks kirjutaks. Eesti LGBTQ-ajaloo heliteekond avatakse Vabamus juunis 2023.

KGB vangikongide püsiekspositsiooni uuendusena on 2022. aasta jooksul ette valmistatud uue külastajatekonna loomiseks vajaminevad tööd ning peetud läbirääkimisi võimalike koostööpartneritega. Ettevalmistus sisaldas külastajauuringu läbiviimist senise näituse kogemustest, Vabamu töörühma uurimisviiside teistesse repressioone kajastavatesse mäluasutustesse Eestis (nt Viru hotelli KGB muuseum, Ajaloomuuseum, Patarei muuseum, Sõjamuuseum), Vabamu visiooni kokkupanemist näituseuuendusest, meeskonna-poolsete vajaduste kaardistamist KGB vangikongide teenindusruumi uuendamiseks ning läbirääkimisi võimalike kaaskuraatorite ja näituse

produktsooni partneriga. 2022. aastal esitati Muinsuskaitseameti Muuseumikiirendi toetusvooru uue külastajateekonna taotlus.

Ajutised näitused 2022. aastal:

Miks Eesti? 30-aastaga ENSVst e-Eestiks

Läbi 2022 aasta oli Vabamu hoones avatud näitus Eesti e-riigi ajaloost (näituse suletakse 15.01.2023). Vabamu ruumides avatud üle 100m² suurune ajutine näitus võtab kokku Eesti e-eduloo saamis- ja kulgemislöö ning heidab pilgu tulevikku. Digivõimaluste arendamine on meie riigi jaoks olnud üheks võimaluseks majanduslikult ellu jääda ja silma paista. Nii pisikesel riigil nagu Eesti pole selleks maailma vägevatega võrreldes just palju võimalusi.

Näituse eesmärgiks on esimese muuseumina proovida mõtestada ning luua ühtset narratiivi kuidas ja millistel eeldustel kujuned Eestist 1990.-2000. aastate algul digiriik, kuhu ajaloos ulatub tagasi selle sünni ning kuidas sai võimalikuks väikese ühiskonna kiire digitaliseerumine. Näitus annab võimaluse mõtestada lahti viimase 30 aastaga toimunu, mis on saanud oluliseks osaks kaasaja Eesti identiteedist – me oleme digitaalne ühiskond, digiriigi superstaar.

Näitus räägib sellest, millistel eeltingimustel sai kasvada Eestist üleilmse digieduloo juhtriik, kuidas on digitaalne ühiskond muutnud nii riigi, eraisiku kui ettevõtja tegevust, millised on tänased uued väljakutsed seoses tehnoloogia arengu ning selle pahupoole – küberturvalisuse ning digikäitumise riskidega ja kuhu viib Eesti riigi uus visioon meie digiühiskonna tuleviku.

Näituse visuaalne pool – e-riigi loost saab Vabamus käegakatsutav ükssarvikute ja tehnosiidude maailm, kus oma koht on ajaloolistel arvutitel, mobiilidel, videomängudel ning oleviku ja tuleviku e-riigi lahendustel. Selleks, et näitusel tutvustavat paremini mõista ja talletada, on kogu väljapanek väga emotsionaalne ning helgeid elamusi pakkuv.

“Režiimivastane valgevene kunst” KGB vangikongides

Avatud 18.05.2022–28.05.2023

Näituse on loonud Eesti opositsiooniliste valgevenelaste kogukond. Näitus koosneb kunstnike teostest, mis aitavad luua ettekujutuse Valgevenes toimuvatest repressioonidest.

Valgevenes on alates 2020. aasta valimistulemuste võltsimisest toimunud tuhandete inimeste osavõtul rahumeelsed meeleavaldused totalitaristliku presidendi repressioonide vastu. Näitus peegeldab Valgevene kunstnike kodanikupositsiooni, aga ka ühiskonna tundeid toimuva suhtes.

9. augustil 2020 viidi Valgevenes läbi võltsitud presidendivalimised, mis tekitasid riigis tormilise vastukaja. Rahvas hakkas rahumeelselt meelt avaldama, mis kujunes välja ulatuslikuks demokraatlikuks liikumiseks mittelegitiimse juhi vastu. Kuid need kümnete tuhandete inimestega meeleavaldused toimusid 26 aastat kestnud Aleksandr Lukašenka režiimi tingimustes ning need suruti maha massirepressioonidega. 2022. aasta mai seisuga on Valgevenes 1162 inimest tunnistatud poliitvangideks, represseritud on tuhandeid inimesi. Kollektiivses mälus elab edasi ka kommunismiterrori aegne trauma, mille üheks tunnistajaks on Kuropatõ mets, kus aastatel 1932–1941 hukkas NKVD kümneid või isegi sadu tuhandeid inimesi. Nende inimeste surma asjaolusid pole siiaani uuritud ja nad lebavad tänani Kuropatõ mullas. Püüd kustutada kollektiivset mälu on samuti üks kuritegu, mille eest kannab vastutust Lukašenka režiim.

“Režiimivastane valgevene kunst” ei lase meil unustada, et Valgevenes on just praegu käimas samasugused totalitaristlikud repressioonid, millest kõnelevad ka KGB vangikongid. Lukašenka režiim, KGB vangikongid ja Venemaa sissetung Ukrainasse – need on ühe ja sama kurjuse avaldumisvormid. Nii kaua, kui on kodanikke ja kunstnikke, kes neile vastu seisavad, on lootust, et headus kunagi võidab.

Rändnäitus "Taasiseseisvunud Eesti: 30 aastat vabadust ja vastutust"

11.06.2021 – 31.10.2022

Eesti taasiseseisvumisele pühendatud eesti-, vene- ja ingliskeelne ning igale vanusegrupile mõeldud näitus jutustab lugusid meie riigist ning demokraatiast ja mõtestab lahti vabaduse tähenduse. Ühtlasi saab näituse kaudu heita pilgu viimase 30 aasta sündmustele eluolus, poliitikas, popkultuuris, muusikas, keele arengus jne. Väljapaneku ühe osa moodustavad

eraisikute saadetud fotod nende tähtsündmustest viimase 30 aasta jooksul. Rändnäitus jõudis külastada 2021. ja 2022. aasta suvel kokku 20 sihtpunkti.

Lisategevusteks erinevates paikades olid Eesti Väitlusseltsi poolt juhitud arutelud kohalike elanikega ning MTÜ Demokraatiatreenn poolt läbi viidavad demokraatiatreennid.

Näitus ootas ka väikeseid külastajaid - selle jaoks oli eraldi lastenurk, kus saab vaadata värskest valminud Piip ja Tuut videot, panna proovile oma teadmised ja tegeleda käeliste tegevustega! 2021. aasta sügisest kuni 2022. aasta juunini rändas näitus läbi 22 Eestimaa kooli.

2.3 AVALIKUD SÜNDMUSED

Möödunud aasta tõi mitmeid põnevaid sündmusi ja seega ka uusi külastajaid, seda ennekõike näituse “Miks Eesti? 30 aastaga ENSV-st e-Eestiks” publikuprogrammiga. 2022. aastal osales Vabamu korraldatud sh NoVa sündmustel kokku 2817 inimest. Mitmed näitused ja sündmused said teoks tänu headele koostööpartneritele.

Erinevad rendiüritused tõid muuseumisse veel 3404 inimest.

Ürituste ja ettevõtmiste hulgast esile tõsta

2022. aasta olulisemad sündmused:

- Veebruar: Eesti Vabariigi aastapäev Vabamus ja KGB vangikongides, osalejaid: 272
- Märts-aprill: kontsertsari “Võim ja vaim” koostöös Eesti kontserdiga, osalejaid 155
- Märts-mai: lasteetendus “Vaba kava”, osalejaid 85
- Aprill: Vikerkaare podcasti avalik salvestus naisliikumiste ajaloost, osalejaid 40
- Aprill: kevadkool Hüppelaud Eesti ja Ukraina noortele, osalejaid 12
- Mai: muuseumiöö Vabamus ja KGB vangikongides, osalejaid 1035
- Juuni: vanalinnapäevade ekskursioon vanalinnas ja KGB vangikongides, osalejaid 60
- August: suvekool Hüppelaud, osalejaid 60
- 20. augusti tähistamine Vabamus ja KGB vangikongides, osalejaid 335
- September: vastupanuvõitluse päeva tähistamine koostöös Riigikantseleiga, osalejaid 202
- September-november: kuraatorite tuurid Vabamu püsinäitusel, osalejaid 40

- Oktoober-november: NoVa aruteluüritused kodukaitsest, õpilasfirmade loomisest, vaimsest tervisest, keskkonnast ja investeerimisest, osalejaid 120
- LGBT kogukonna raamatu “Kalevi alt välja” esitlus, osalejaid 100
- Oktoober-detsember: “Globaalsete eestlaste” saatesarja kolme saate avalik salvestus, osalejaid 60
- E-eduloo näituse publikuprogrammid, osalejaid: 58

2.4 TEENINDUSVALDKOND

Külastusjuhid ja külastajate teenindamine

1. 2022. aastal oli teeninduses 5 külastusjuhti (sh üks külastusjuht-programmispetsialist ja vanemkülastusjuht), suvehooajaks kaasati 2 ajutist külastusjuhti seoses töömahu suurenemisega.
2. Kõik külastusjuhid roteerusid Vabamu ja KGB vangikongide vahel.

Kohvik ja muuseumide poed

1. Muuseumi kohvik on igapäevaselt külastajatele avatud. Valikus on kohvi- ja karastusjoogid. Suuremate omasündmuste puhul (näiteks 24. veebruari tähistamine) pakutakse ka kergemat sööki.
2. Poodide tegevus suuri muudatusi kaasa ei toonud, kuid kaubavalik täienes mõningate toodetega. E-eduloo näitusele loodi valik näituse ja muuseumi identiteeti kandvaid omatooteid.

3. NOORTE VABAMU ehk NOVA

3.1 Vabamu haridustegevuste koondamine Noorte Vabamu alla

2022. aastal Vabamus läbi viidud suure struktuurimuudatuse tulemusel liideti kõik haridustegevused kokku Noorte Vabamuks ehk NoVaks. Seega käesolevast aastast on ühe katuse all nii NoVa iseõppimisplatvorm, noorte kokkusaamised kui ka traditsioonilisemad Vabamu tegevused nagu muuseumitunnid, ekskursioonid ning muu õppekava täiendav hariduslik sisu koolidele.

Noorte Vabamu meeskond on aastast 2022 neljaliikmeline: tootejuht Ede Tamkivi, sisujuht Nikolai Ostashov, programmijuht Aive Peil ja programmispetsialist Agnes Kaasik.

NoVa meeskond valiti aprillis 2022 tihedas konkurentsist kuue ühiskondlikult mõjusa algatuste hulgas Nula inkubaatorisse. Erinevates töötubades saime poole aasta vältel põhjalikke uusi teadmisi sihtrühma kõnetamise, teenusedisaini, tulumudeli ja mõju kohta. Taotlesime Nula programmi lõpus rahastust ka Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt, kuid paraku hinnati meie taotluses kirjeldatud 2023. aasta tegevuskava liialt optimistlikuks ning rahastust me ei saanud, ometi saime Nulast palju kasulikke teadmisi ja kontakte.

2022. aasta mais olid Noorte Vabamus Ida-Virumaa Spinneri projekti raames kahenädalasel praktikal kaks õpilast Narvast, kes võtsid enda hallata NoVa sotsiaalmeediakanalid. Lisaks juba olemasolevale Facebooki kontole tegid nad NoVale kontod Instagrami ja TikToki. Instagrami konto haldamist jätkas suvel praktikant USAst, Santa Cruzi ülikoolist. 2023. aastal plaanime neid kanaleid koos uuenenud iseõppimisplatvormiga ka jõulisemalt turundada, siis saame hakata jälgima ka jälgijate kasvu.

3.2. Iseõppimiskeskonna arendus

2022. aastal jätkasime eelmisel aastal alustatud iseõppimiskeskonna *nova.vabamu.ee* arendamist. NoVa iseõppimiskeskond ja ürituste sari on suunatud eelkõige ühiskondlikult aktiivsetele noortele, kes tahavad lisaks kooliprogrammile omal käel elulistel teemadel silmaringi laiendada. NoVa teeb noorte elu lihtsamaks ja pakub üldises infokülluses värskaid, kvaliteetseid ja teaduspõhised eesti- ja venekeelseid õpiampse lähiajaloo, kaasaegse ühiskonna toimimise, keskkonna, teaduse, rahatarkuse ja kultuuri vallas, mis aitavad noortel isiklikku õpiteekonda rikastada just soovitud suunas, ajal ja tempos.

Juunis 2022 hakkasime platvormile arendama täiesti uut struktuuri, mis võimaldab sisse loginud kasutajatel senistest õpiampsudest oluliselt mahukamatel kursustel oma õppimise edenemist jälgida (nn personaliseeritud õpirajad) ning õpetajatel ja ka noortel endil platvormile kursusi ja õpiampse lisada. Samuti töötasime koos IT-arenduspartneriga Singleton välja õpimärkide ja tähikute süsteemi, et NoVa platvormil iseõppijaid ning sisu loojaid premeerida. Aasta lõpuks oli valmis ka kuus kursust uuele platvormile, mille avalikustamine toimub 2023. aasta esimeses kvartalis.

Paralleelselt jätkus sisu loomine ka olemasoleval NoVa platvormil ning aasta lõpuks oli seal 68 eestikeelset ja 67 venekeelset õpiampsi, millest umbes pooled on loodud Vabamu enda inimeste poolt ning ülejäänud koostöös väliste partneritega. NoVa lehel pakume jooksvalt noortele infot ka NoVa, üldse Vabamu ja meie koostööpartnerite üritustest, konkurssidest, seminaridest ja muudest põnevatest võimalustest oma silmaringi arendada ning uusi oskusi ja kogemusi omandada.

Oktoobris võtsime juba teist korda osa haridushäkatonist *EdTech*, mis tõi kokku üle 50 meeskonna ja 300 osaleja üle maailma. Sel korral ei õnnestunud meil küll ühtegi auhinda võita, kuid saime 48 tunni jooksul valideerida kasutajate peal oma õpimärkide ning äriplaani mudeleid, mis läksid seejärel IT-partneri poolt ka arendusse.

3.3 NoVa kokkusaamised noortele

NoVa poolt kureerituna jätkus ka 14-19aastastele ettevõtlikele noortele suunatud Hüppelaud sari, mis 2022. aastal toimus üle kahe aasta taas füüsilises vormis ning sel aastal lisandus suvekoolile ka kevadkool. Kevadvaheajal aprillis Vabamus toimunud kevadkooli ootasime ka kaks kuus varem Ukrainas puhkenud sõja tõttu sealt Eestisse põgenenud noori, keda tuli suvekooli kaks, ning koostöös eestlastest tiimikaaslaste ning heade mentorite juhendamisel ehitati kokku kolm toodet: vaimse tervise ja koolitoidu hindamise rakendus ning kuumade jookide temperatuuri mõõtev tass.

Augustis Proto avastustehases toimunud nädal aega väldanud suvekoolis Hüppelaud 2022 osales kokku 52 eesti ja vene keelt kõnelenud noort 40 koolist üle Eesti, kes jagunesid üheksa tiimi vahel, mis ehitasid tooteid tänavapühkimisrobotist ajahaldussüsteemini. Juba kuuendat korda toimunud suvekoolis aitasid meeskondi rahvusvahelise kogemusega mentorid, teiste seas ka Vabamus praktiliselt olnud Stanfordi ülikooli tudeng, kes valiti õpilaste poolt ka üheks populaarsemaks mentoriks. Samuti osutus üheks populaarseimaks töötoaks Vabamus toimunud välisülikoolides õppimise arutelu, kus oma õppimiskogemusi jagasid mitmed USA ja Euroopa ülikoolides õppinud tudengid. Kokku tõid Hüppelaua üritused Vabamusse üle saja noore ja mentori.

2022. aasta sügisel jätkasime ka eelmisel aastal alustatud NoVa arutelusarja. Vabamus toimus mitmeid erinevaid kaasavaid arutelusid alates õpilasfirmade loomisest kuni sõjaks valmisolekuni. Kõige populaarsemaks ürituseks osutus Hüppelaua läbinud noorte

korraldatud keskkonna ja investeerimisteemaline seminar, kus osales 70 õpilast Tallinna koolidest. Kokku osales NoVa aruteludel ca 200 noort.

3.4 Muuseumitunnid

Muuseum pakkus erinevatele kooliastmetele kokku 12 muuseumitundi. 2022. aastal toimus muuseumis 198 (Vabamus 182, KGB vangikongides 16) muuseumitundi, mida külastas kokku 4371 õpilast. Veidi muudetud kujul tuli muuseumitundide valikusse rändeteemaline tund “Minna ei taha, kuid jääda ei saa”. Samuti töötati Euroopa projekti raames välja spetsiaalne muuseumitund hariduslike erivajadustega lastele, tunnis on esikohal meelte kasutamine ning ühiskonnaõpetust toetav tund “Kuidas toimib demokraatia?”. Samuti töötati välja tundide venekeelsed versioonid.

1. Mis on vabadus? (EST, ENG, RUS)
2. Mänguasjad jutustavad (võimalus tellida virtuaalselt)
3. Vabadus ja võrdsus kui õigus ja kohustus (võimalus tellida virtuaalselt) (EST, RUS)
4. Ajaloouurimise võlu (EST, RUS)
5. Kuidas salaja jõule tähistati? (hooajaline muuseumitund) (EST)
6. Sõja mõju üksikisikule (võimalus tellida virtuaalselt) (EST, ENG, RUS)
7. Kollaboratsionismi mitu tahku (võimalus tellida virtuaalselt) (EST, RUS)
8. Kus lõppeb inimlikkus? (KGB vangikongid) (võimalus tellida virtuaalselt) (EST, RUS)
9. Minna ei taha, kuid jääda ei saa (EST, RUS)
10. Mina kui vastutustundlik digiühiskonna liige (EST, RUS)
11. Kuidas toimib demokraatia? (EST, RUS)
12. 2 lugu, 2 paika - meelte rännak ajalukku (hariduslike erivajadustega õpilastele) (EST)

3.5 Hariduslikud elamused

1. Sünnipäev muuseumis (kahele erinevale vanuseastmele)
2. Sünnipäev/meeskonnaüritus muuseumis (täiskasvanutele)
3. Orienteerumismäng avasta.ee keskkonnas “20. sajandi ajalooaigad vanalinnas” ja „Iseseisvuse taastamise radadel“ (õpilastele)
4. Muuseumiprogramm “Siberi meisterdamised” (õpilased/täiskasvanud)

5. Kuidas nõukogude ajal pühi peeti? (gümnaasiumile, täiskasvanutele)
6. Kuidas jõulutraditsioonid nõukaaja üle elasid? (vanalinna ekskursioon)
7. Nõukogude aja jäljed vanalinnas (vanalinna ekskursioon)

3.6 Ekskursioonid

1. Püsinäituste ekskursioonid eesti keeles
2. Püsinäituste ekskursioonid võõrkeeles
3. Ekskursioonid vanalinnas
4. Ekskursioonid kirjeldustõlkega
5. E-eduloo näituse ekskursioon

2022. a viidi läbi 100 ekskursiooni (Vabamus 76 ja KGB vangikongides 24) eesti, inglise, soome, vene, prantsuse, hispaania keeles.

3.7 Õpitoad ja muud tegevused

Kevadel toimus Vabamus koostöös Ajaloomuuseumi ja Vabaõhumuuseumiga vabaduse ja Eesti-teemaline lastelaager Ukraina sõjapõgenikele (2 vahetust).

4. Vabamu *Global Conversations* – Vabamu rahvusvaheline tegevussuund

Vabamu *Global Conversations* on 2022 aastal loodud tegevussuund, mille raames jõuavad Eestisse erinevad globaalsed algatused. Eesmärk on tugevdada meie riigi üleilmseid majanduslikke, kultuurilisi ning poliitilisi suhteid ja kontakte. Koostöö Stanfordini ülikooliga on tähtis osa Vabamu rahvusvahelisest tegevussuunast ning sinna alla kuulub Stanfordini ülikooli tudengite Eestisse praktikale toomine, Eesti teadlaste Stanfordini külastuste toetamine ning ühiste seminaride ja loengute korraldamine.

4.1 Stanfordini ülikooli Baltikumi praktikaprogrammi koordineerimine

Praktikaprogramm tõi 2022 suvel Baltikumi 10 Stanfordini ülikooli praktikanti, kelle 8-nädalase praktikaga kaasnesid Vabamu korraldatud tegevused Tallinnas, Tartus ja Riias:

- 3-5 juuli “Tallinna ja selle ümbritseva ilu avastamine!” Eesti pealinna tutvustamiseks korraldas Vabamu Stanfordini tudengitele kolm tegevuste rohket päeva. Tallinna tuuri hulka kuulus Tallinna kuulsamate muuseumide külastust, vanalinna ekskursiooni ja

kohtumist USA saatkonnaga. Külastasime ka Eesti Välisministeeriumi ja Eesti Parlamenti ning tutvusime Naissaare kauni looduse ning huvitava ajalooga.

- 28-29 juuli “Riiat avastamas” Vabamu korraldatud Riia tuuri käigus külastasid Stanfordini tudengid Läti okupatsioonimuseumi, KGB hoonet, Läti rahvuslikku kunstimuseumi ja Rahvusraamatukogu. Tudengitele tehti Riias vanalinnatuur ning nad said ka võimaluse külastada Läti välisministeeriumi ning osaleda Läti-USA 100aasta koostöösuhteid tähistaval vastuvõtul.
- 6 august “Külastame Eesti intellektuaalset pealinna Tartut” Stanfordini tudengitele Tartut tutvustaval päeval said tudengid võimaluse külastada AHHA keskust, Eesti Rahva Muuseumi ja Tartu Ülikooli Muuseumi. Tudengid osalesid ka Eesti toidu töötoas ning Tartu linnatuuril Tartu Ülikooli teadlase, Piret Ehiniga.

Lisaks elamusprogrammi korraldamisele, aitas Vabamu Stanfordini ülikoolil valida praktikante võõrustavad organisatsioonid; viis läbi intervjuu protsessi ning koordineeris praktikantide, võõrustavate organisatsioonide ja Stanfordini ülikooli vahelisi suhteid. Stanfordini praktikante võõrustavad organisatsioonid 2022 aastal olid:

- Vabamu
- Tehnopol
- AIRE (AI & Robotics Estonia)
- E-residentsuse programm
- Skytte Instituut, Tartu Ülikool
- Rahvusvaheline kaitseuuringute keskus
- HackMotion (Riias)

4.2 *Global Conversations* vestlussari

2022 aasta aprillis loodud vestlussari on Stanfordini ülikooli raamatukogude ja Vabamu koostöös korraldatav kõneluste, loengute ja seminaride sari, mille eesmärk on harida teadlasi, üliõpilasi, juhte ja avalikkust vabaduse säilitamise eelistest, aga ka väljakutsetest. 2022 aastal toimusid Stanfordini ülikoolis 7 üritust, mille käigus esinesid näiteks Eesti ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister [Andres Sutt](#); Dr Una Aleksandra Bērziņa-Čerenkova, Riia Stradinsi Ülikooli riigiteaduste doktoriprogrammi ja Hiina uuringute keskuse juht; Piret Ehin, üks Eesti tipp politolooge ning [Kristjan Prikk](#), Eesti suursaadik USAs.

4.3 Eesti teadlaste Stanfordi ülikooli lähetuste toetamine

Vabamu ja Stanfordi ülikooli pikaajalise koostöö osana toetab Vabamu ka Eesti teadlaste lähetusi Stanfordi ülikoolis. Vabamu aitab Stanfordis toimuvate lähetuste kohta informatsiooni levitada; Stanfordi minevaid teadlasi valida ning valitud teadlastega üritusi korraldada. Näiteks toimusid 2022 aasta mais Stanfordi ülikoolis seminarid Stanfordi tudengitele:

- Sissejuhatus Eesti digiühiskonda (TalTech'i teadlased Anna-Maria Osula ja Anu Masso)
- Baltikumi kultuur, ühiskond ja poliitika (Tartu Ülikooli teadlane Piret Ehin)

2022 aastal läksid Stanfordi teadustööd tegema Vabamu abiga [5 Eesti teadlast](#): Lauri Mälksoo, Piret Ehin, Anna-Maria Osula, Anu Masso ja Jaan Raik. 2023 aastal on plaanis Stanfordist tagasi tulnud teadlastega korraldada ka paneelidiskussioon Vabamus.

4.4 Rahvusvaheliste partnerlusprojektide toetamine

2022 aasta augustis käivitus Eestis Rahvusvaheline ärikiirendi Creative Destruction Lab (CDL-Eesti). Vabamu oli koos Tartu Ülikooli, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning investeerimisfondi Taavet+Sten'iga CDL-Eesti asutav partner. CDL'i partnerina on Vabamu ülesanne viia kokku Eesti ja välisriikide ettevõtjad ning teadlased ning aidata Eestil luua vaba ühiskonna arendamiseks vajalikke rahvusvahelisi kontakte.

2022 aastal korraldas Vabamu CDL'i mentoritele ja ka teistele välisdelegatsioonidele Eestit tutvustavaid üritusi. Kokku koostas Vabamu 2022 aastal programme viiele välisdelegatsioonile ning tegevuste hulka kuulusid:

- Eesti lähiajalugu tutvustavad tuurid Vabamus
- Eesti e-eduloo näituse tuurid Vabamus
- Eesti digitaalsete võimalusi tutvustavad sessioonid koostöös EAS'iga
- Tallinna vanalinna tutvustavad ekskursioonid
- Kohtumised Eesti poliitikute ja ettevõtjatega: President Toomas Hendrik Ilvesega, President Kersti Kaljulaidiga, Peaminister Kaja Kallasega, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi side ja riigi infosüsteemide asekancler Luukas

Ilvesega, Euroopa Parlamendi liikme Marina Kaljurannaga; koos.io asutaja Taavi Kotkaga; Levila asutaja Daniel Vaarikuga ja paljude teistega.

5. TURUNDUS JA KOMMUNIKATSIOON

5.1 Turundus- ja kommunikatsioonitegevused

Turundati ja kommuniqueeriti okupatsioonide ja vabaduse muuseumi Vabamu püsinäitust „Vabadusel ei ole piire“, KGB vangikongide näitust „KGB (M)aja lugu“, samuti ka ajutist näitust „Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks“ ja KGB vangikongide ajutist näitust „Režiimivastane valgevene kunst“. Lisaks ka Vabamu ja Noorte Vabamu avalikke sündmusi, haridusprogramme ja koostööprojekte ning ka tellitud lavastust „Vabakava“.

Turundustegevused, PR-tegevused ning reklaamide loomised ja levitamised (print ja digireklaamid) muuseumides toimuvatest sündmustest (ka virtuaalsetest), ajutistest näitustest, kampaaniatest ja koostööprojektidest:

- Eesti [e-eduloo näituse](#) kommunikatsioon – teavitused kooli vaheaegadel välimeedias (Solaris, Viru Keskus, JCDecaux fillerpinnad) ja raadiotes (Kuku, Elmar), näitusega seotud ekskursioonide reklaam, reklaam Selverite siseraadiotes, teavitus e-maili teel võimalikele huvitatud sihtgruppidele, sh koolidele seoses [tasuta](#) võimalusega näitust külastada. Tänuüritus koostööpartneritele 8.06 (edastatud sai e-kutse, pressikutse, toimus pildistamine).
- Rändnäitus - "[30 aastat vabadust ja vastutust](#)". 2021. aastal valminud näitus käis 2022. aastal neljas linnas (Narva, Haapsalu, Tõrva, Kuressaare). Teavitust tehti pressiteate ja reklaamiga kohalikes linnalehtedes, maakondlikes lehtedes ja jagati sotsmeedia kaudu erinevate piirkondade kultuuriasutustele, haridusasutustele. Infot jagati ka Vabamu sotsmeedias.
- KGB vangikongide näitus „[Režiimivastane valgevene kunst](#)“. Kuraatori intervjuu venekeelses AKs, pressiteade, sotsiaalmeedia teavitused.
- Lavastus „[Vabakava](#)“ – esietendus 30.04 Vabamus (kirjutas Piret Jaaks, etendasid Zuga Ühendatud Tantsijad). Teavitus läks koolidele e-mailiga, info levis sotsiaalmeedias. Reklaam Delfis ja Postimehes. Pressiteade.
- 2022. aasta Noorte Vabamu ja Vabamu erinevate [sündmuste](#) (arutelud, seminarid, koostööüritused, suvekool) turundus ja kommunikatsioon. Kanalid: sotsiaalmeedia

(otsesuhtlus noortekeskustega Facebookis), igakuine uudiskiri õpetajatele ja Vabamu sõpradele, koolide meililistid, pressiteade, intervjuud raadiotes, teavitust koostööpartnerite kaudu. Neljaks hooajaks loodi eraldi plakat, mida jagati sotsiaalmeedias, trükituna Tallinna koolides, ülikoolides, kohvikutes ning Delfi ja Postimehe online kanalites reklaambänneritel. Iga sündmuse kohta tehti eraldi teavitust kõigis Vabamu kanalites (veeb, sotsmeedia).

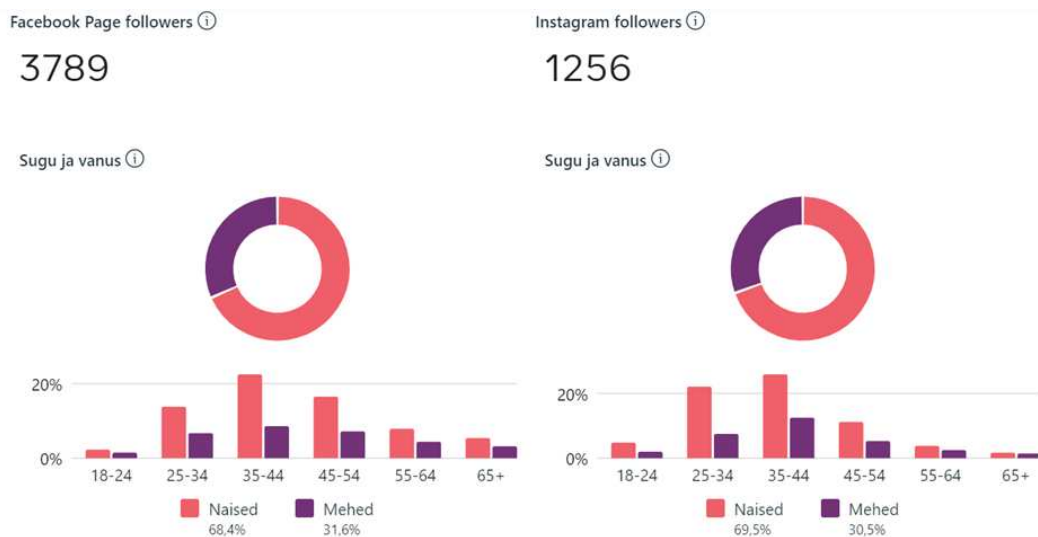
- Suuremad tähtpäevad:
 - a. [*Vabariigi aastapäeva*](#) tähistamine - välireklaam Vabamu ekraanidel, LED ekraanil Vabaduse väljakul, raadioreklaam, sotsiaalmeediapostitused, info huviportaalides, reklaam Selveri siseraadiotes, Visit Tallinn keskkonnas, reklaam ja intervjuu Kuku raadios, järelkajastus AKs, intervjuu Vikerraadio „Huvitaja“ saates, intervjuud Elmari ja Raadio2 hommikuprogrammides.
 - b. [*Taasiseseisvumispäeva*](#) tähistamine - välireklaam Vabamu ekraanidel, LED ekraanil Vabaduse väljakul, raadioreklaam, sotsiaalmeediapostitused, info huviportaalides, Visit Tallinn keskkonnas, teavitust Linnalehes, Kuku Raadios, Selveri siseraadiotes. Intervjuu Vikerraadio „Huvitaja“ saates, Raadio2 hommikuprogrammis.
- Haridusprogrammide kommunikatsioon – teavitust meie erinevates haridusprogrammides läks igakuise uudiskirjaga koolidele ja sotsmeedia vahendusel noortekeskustele, infot on levitatud muuseumi kodulehel, sotsiaalmeedias, kahel korral ka Õpetajate Lehes.
- Ukraina sõjaga seotud teemad – teavitust tehti kodulehel ([anname abi](#), toimus laager Ukraina lastele, [arutelu sõja teemadel](#)); muuseumis toimusid varjevõrkude punumised, millest teavitati ja tehti punumis-üleskutseid läbi sotsiaalmeedia, kodulehe, meediakajastused toimusid läbi AITAN KAITSTA võrgustiku.
- Rahvusvaheliste tegevuste kommunikatsioon – Eestisse tuli ärikiirendi [CDL](#) ja Vabamu lööb selle tegevustes kaasa (pressiteade). Vabamu ja Stanfordi ülikooli raamatukogude koostöös valmis näitus ["Siht on vabadus: Eesti okupatsioonide ja iseseisvuse ajalugu"](#) ning ühiselt algatati veebivestluste ja seminaride sari "Global Conversations" (pressiteade, teavitust kodulehel, sotsmeedias).
- Muuseumi brändiga seotud kommunikatsioon – sai toodetud [video](#), mida näidati sügisel ja talvisel koolivaheajal Harjumaa Apollo kinodes. Vabamu brändireklaam oli väljas ka JCDecaux bussipeatustes üle Eesti. Trükiti 1000 plakati, mida JCDecaux kasutab fillerpindadena (plakat on väljas pindadel, kuhu pole ostetud reklaami).

- Lähiriikide Facebooki kampaania. Mai-aug 2022. Eesmärk meelitada Vabamusse rohkem turiste. Kampaania kaudu tehti Vabamu muuseumile reklaami ning kutsuti seda külastama. Reklaam levis Soomes, Rootsis, Lätis, Leedus, Saksamaal, Austrias, Suurbritannias (igas riigis oma keeles).
- Reklaam sadamas ja Air Balticu pardaajakirjas. Sadamas jagati maist oktoobrini Vabamu ja KGB vangikongide voldikuid. Air Balticu igakuises pardaajakirjas avaldus juulis pikk artikkel Vabamust ja KGB vangikongidest (inglise keeles). Ajakiri levib üle terve lennufirma, st ka liinidel, mis pole Eestiga seotud.

5.2 Vabamu ja KGB vangikongide sotsiaalmeedia kontode haldamine ja sisuloome.

- Vabamu Facebooki ja Instagrami kontol tehti 2022. aasta jooksul 239 postitust, millega jõuti 347 352 vaatajani. Vabamu Facebooki leht kogus 6006 külastust, Instagram kogus 1912 külastust.
- KGB vangikongide postitusi oli 25, jõuti 85 152 vaatajani. Facebookis on 802 jälgijat, Instagramis 490.

5.3 Vabamu Facebooki ja Instagrami kontode kasutajaskond

5.4 KGB vangikongide Instagrami ja Facebooki kasutajaskond

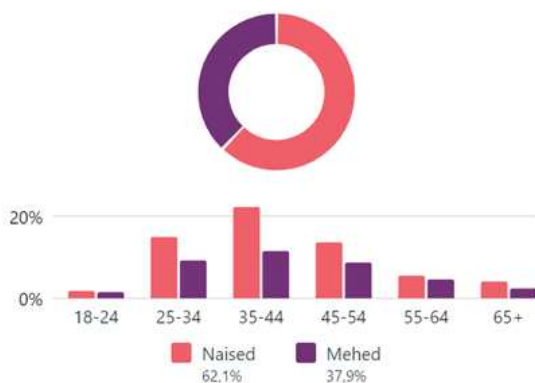
Facebook Page followers ⓘ

802

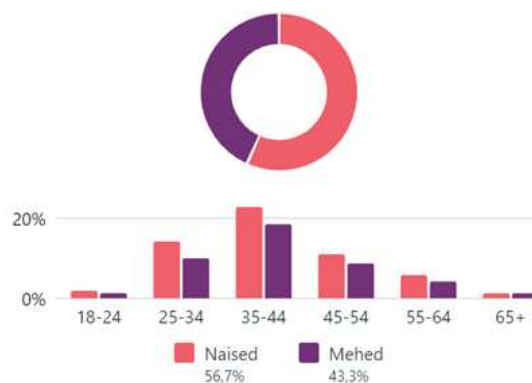
Instagram followers ⓘ

490

Sugu ja vanus ⓘ

Sugu ja vanus ⓘ

5.5 Vabamu, KGB vangikongide, Kistler-Ritso SA meediakajastused

Aastal 2022 oli meediasse erinevate teemadega oluliselt keerulisem saada kui 2021. aastal.

2022 oli mõjutajaks Ukraina sõda, mis võttis kogu meedia tähelepanu endale. Aastal 2021 oli vastupidine olukord – koroonatõttu oli teemasid vähe ja sestap kajastati heameelega kõike.

Sellest olukorrast lähtuvalt pidi aastal 2022 panustama rohkem ostetud reklaamile.

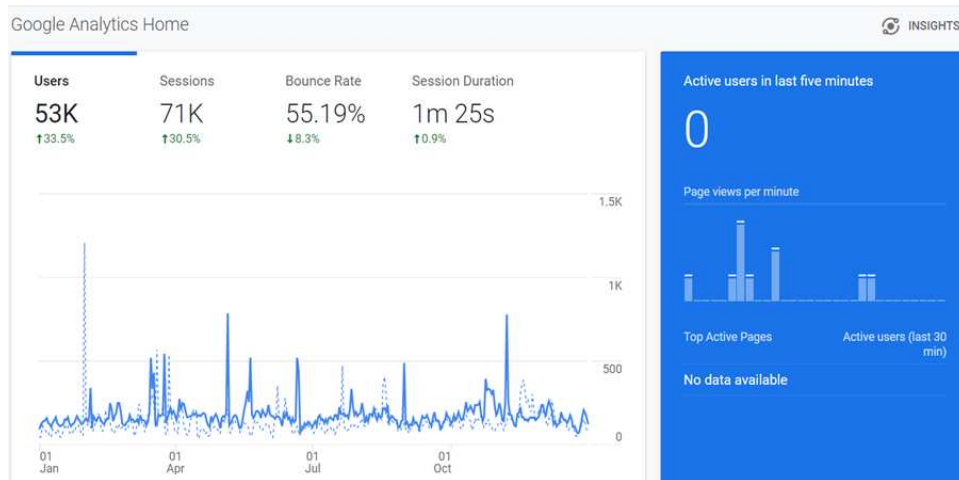
Google otsimootori andmetel oli Vabamu suuremad meediakajastused järgmised:

1. Lavastus “Vabakava”. Lavastust kirjeldav artikkel Postimees Juunioris, Piret Jaaks lavastusest Vikerraadio saates "Huvitaja"(36. minut), artikkel Pealinnas, tutvustus ERRi portaalis, saade Pulss R2-s.
1. Näitus „Miks Eesti? 30 aastaga ENSVst e-Eestiks“. [Kokkuvõte](#).
2. Hüppelaua suvelook. Kajastused: Postimees, Kuku Raadio, Uudis.net, Vikerraadio „Huvitaja“, Pealinn.

Kõigi olulisemate sündmuste kohta läksid välja pressiteated, mida kajastati alati ERRi ja Tallinna linna kanalites.

5.6 Vabamu.ee külastatavuse statistika Google Analytic'is aastal 2022

Külastajaid veebilehel oli pisut rohkem kui 53 000.

Kõige enam on veebilehe külastusi USAst ja Suurbritanniast. Kolmandal kohal on eestikeelsed kasutajad, mis näitab, et eestlane eelistab hankida infot pigem meie sotsmeedia kontodelt. Neljandal kohal veebilehe kasutajate seas on soomlased.

5.7 Ruumide rent ja koostöö rahvusvaheliste turismibüroodega

Vabamu ruumide välja rentimiseks ning ekskursioonide müümiseks: infokiri avaliku ning erasektori organisatsioonidele. Sihtturundus ruumide rentimiseks portaalides: MySpotit.com, Koolitused.ee, VisitTallinn ruumid, Seminariruum.eu, Pidupaev.ee, Sekretar.ee, Tark.ee jne ning sotsiaalmeediapostitused Vabamu sotsiaalmeediakanalites.

Koostöölepped turismibüroodega on sõlmitud ja on endiselt kehtivad. Aasta jooksul on suhteid hoitud ning saadetud neile värsket infot Vabamus ja KGBs toimuvate sündmuste ja näituste kohta.

SIHTASUTUSE PLAANID 2023. AASTAKS

Alates 8.märtsist 2023 on Vabamus avatus uus ajutine näitus “Välja ahju tagant! Näitus Eesti naisliikumiste 150-aastasest ajaloost”. Originaaluurimusel põhineva näituse kuraator on Vabamu näituste juht-kuraator Piret Karro. Näitusega kaasneb läbi aasta rohke publikuprogramm, tuuakse välja uus haridusprogramm ning viiakse läbi mitmeid töötubasid ja seminare noortele.

2023. aastal on ettevalmistamisel 2024.aastal avatav uuendatud KGB vangikongide püsiekspositsioon: töötatakse läbi külastustekond, parendatakse ruumide tehnilisi omadusi, avatakse ekspositsiooniks uusi ruume ning uuendatakse ka püsinäitust.

2023 on põhjalikuma tähelepanu all Vabamu kogude tingimuste arendamine ja parendamine: alustatakse inventuuridega, kaardistatakse kogude väärtused ja puudujäägid ning püütakse leida lahendusi kogude säilimistingimuste parandamiseks. Läbirääkimisel on liitumine riikliku digitaalse andmebaasiga MuiS.

Aastal 2023 tuleb NoVa platvorm välja uuendatud keskkonnaga, mis võimaldab iseõppijatele personaliseeritud õpiteede loomist ning oma saavutusi dokumenteerida võimaldavate õpimärkide kogumist, ning asuda koostöös partneritega looma uusi interaktiivseid kursusi.

2023 jätkuvad 2022. aastal alguse saanud rahvusvahelised koostööprojektid: uue algatusena läheb Eesti digieduloost rääkiv näitus rändava näituse formaadis Põhja-Ameerikasse: Torontosse, New Yorki ja Californiasse.

FINANTSNÄITAJAD

Finantssuhtarvud	2022	2021
Tulu majandustegevusest muutus 2022/2021; 2021/2020	+116 %	+40%
Toetuste ja annetuste muutus: toetused ja annetused 2022/2021; 2021/2020	-20%	+15%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja: käibevara/ lühiajalised kohustused kordade, Lisa 6	0,58	1,14

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	210 402	104 368	2
Nõuded ja ettemaksed	53 405	37 397	3,4
Varud	5 399	6 119	
Kokku käibevarad	269 206	147 884	
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	1 709 709	1 993 074	5
Kokku põhivarad	1 709 709	1 993 074	
Kokku varad	1 978 915	2 140 958	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	332 243	63 156	6
Võlad ja ettemaksed	73 850	62 930	7
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	54 172	3 279	8,9
Kokku lühiajalised kohustised	460 265	129 365	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	0	332 372	6
Kokku pikaajalised kohustised	0	332 372	
Kokku kohustised	460 265	461 737	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 679 221	1 960 109	
Aruandeaasta tulem	-160 571	-280 888	
Kokku netovara	1 518 650	1 679 221	
Kokku kohustised ja netovara	1 978 915	2 140 958	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	525 134	657 208	8,9
Tulu ettevõtlusest	371 567	171 619	10
Kokku tulud	896 701	828 827	
Kulud			
Mitmesugused tegevuskulud	-336 928	-420 655	11
Tööjõukulud	-417 174	-382 208	12
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-285 484	-288 618	5
Kokku kulud	-1 039 586	-1 091 481	
Põhitegevuse tulem	-142 885	-262 654	
Intressikulud	-17 690	-19 173	6
Muud finantstulud ja -kulud	4	939	
Aruandeaasta tulem	-160 571	-280 888	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-142 885	-262 654	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	285 485	288 618	5
Muud korrigeerimised	4	939	
Kokku korrigeerimised	285 489	289 557	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-16 008	-27 770	3,4
Varude muutus	720	1 136	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	61 813	-118 826	7
Kokku rahavood põhitegevusest	189 129	-118 557	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-2 119	-2 681	5
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-2 119	-2 681	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed	-63 286	-63 284	6
Makstud intressid	-17 690	-19 172	6
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-80 976	-82 456	
Kokku rahavood	106 034	-203 694	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	104 368	308 062	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	106 034	-203 694	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	210 402	104 368	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2020	1 960 109	1 960 109
Aruandeaasta tulem	-280 888	-280 888
31.12.2021	1 679 221	1 679 221
Aruandeaasta tulem	-160 571	-160 571
31.12.2022	1 518 650	1 518 650

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Kistler-Ritso Eesti SA raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga (EFS), RpS § 3 punkt 7, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele.

Eesti finantsaruandluse standardid on kehtestatud Raamatupidamise seadusega ning seda täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt väljaantavad juhendid ja Avaliku sektori finantsarvestuse ja– aruandluse juhend.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke ning kassas olevat sularaha.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu ja ettemaketena kajastatakse tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana võetakse arvele vara, mille soetusmaksumus ületab 500 eurot ja mille kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil.

Igal bilansipäeval hinnatakse materiaalse ja immateriaalse põhivara puhul vara väärtuste võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Põhivara arvelevõtmise alampiir 500 eurot.

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes(aastates):

Ehitis	50 aastat
Arvutustehnika	3 - 4 aastat
Masinad ja seadmed	3 - 4 aastat
Muud põhivarad sh. ekspositsioon	3 - 7 aastat

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 500

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse renditehingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud renditehingud kajastatakse kasutusrendina.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad tarnijatele, võetud laenud, viitvõlad, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi.

Finantskohustused liigitatakse lühiajalisteks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast või sihtasutusel pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Annetused ja toetused

Toetustena käsitletakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- 1) sotsiaaltoetused – toetused füüsilistele isikutele, v.a toetused ettevõtluseks;
- 2) sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdukatega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;

3) tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivara soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Kui eksisteerib sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna vastava riski kadumisel.

Sihtfinantseerimine jaotatakse tegevuskulude ja põhivara sihtfinantseerimiseks. Põhivara sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et selle saaja peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara.

Sihtfinantseerimist põhivara soetamiseks kajastatakse tuluna toetuse saamise tekkepõhisel momendil, st põhivara soetamise perioodis. Sihtfinantseerimise arvel soetatud põhivara soetusmaksumus kajastatakse vastavalt põhivaraobjekti kuuluvusele kas materiaalse või immateriaalse põhivarana.

Tegevustoetuse korral võib toetuse saaja seda kasutada suuremal määral oma äranägemisel, sh kas tegevuskulude või investeeringute soetamiseks. Toetusega võib kaasneda aruandlus tehtud kulutuste kohta, kuid see võib ka puududa. Tegevustoetused kajastatakse perioodil, mille jaoks on nad ette antud.

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Kui sihtfinantseerimisena saadud kaupade ja teenuste õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, selle kohta raamatupidamiskandeid ei tehta.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt.

Kulud

Kulud kajastatakse nende tekkimise perioodis.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse sihtasutuse tegev- ja kõrgemat juhtkonda ning nende pereliikmeid (kelleks loetakse vähemalt abikaasa, elukaaslane ja laps), samuti sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid, kelle üle eelpoolnimetatud isikutel üksi või koos pereliikmetega on valitsev või oluline mõju.

Bilansipäeva järgsed sündmused

Aruandeaasta finantsaruanded kajastavad olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi bilansipäevajärgseid sündmusi, mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata bilansis. Oluliste bilansipäeva järgsete sündmuste olemasolul on vastavate sündmuste sisu avalikustatud aastaaruande lisades.

Lisa 2 Raha (eurodes)

	31.12.2022	31.12.2021
Sularaha	5 481	5 335
Pangakontod	204 921	99 033
Kokku raha	210 402	104 368

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	37 381	37 381	
Ostjatelt laekumata arved	37 381	37 381	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	2 434	2 434	4
Muud nõuded	1 284	1 284	
Sihtfinantseeritud projektide nõuded	12 306	12 306	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	53 405	53 405	

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	8 748	8 748	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	13 963	13 963	4
Muud nõuded	1 032	1 032	
Sihtfinantseeritud projektide nõuded	13 654	13 654	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	37 397	37 397	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2022		31.12.2021	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	1 659	0	1 199
Üksikisiku tulumaks	0	7 057	0	4 170
Erisoodustuse tulumaks	0	91	0	397
Sotsiaalmaks	0	12 279	0	8 591
Kohustuslik kogumispension	0	678	0	422
Töötuskindlustusmaksed	0	810	0	477
Ettemaksukonto jääk	2 434		13 963	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	2 434	22 574	13 963	15 256

Lisa 5 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

						Kokku
	Ehitised			Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	
		Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed			
31.12.2020						
Soetusmaksumus	2 495 177	17 743	2 648	20 391	1 029 371	3 544 939
Akumuleeritud kulum	-884 053	-12 988	-2 093	-15 081	-366 794	-1 265 928
Jääkmaksumus	1 611 124	4 755	555	5 310	662 577	2 279 011
Ostud ja parendused	0	2 681	0	2 681	0	2 681
Amortisatsioonikulu	-136 988	-3 945	-230	-4 175	-147 455	-288 618
31.12.2021						
Soetusmaksumus	2 495 177	20 424	2 648	23 072	1 029 371	3 547 620
Akumuleeritud kulum	-1 021 041	-16 933	-2 323	-19 256	-514 249	-1 554 546
Jääkmaksumus	1 474 136	3 491	325	3 816	515 122	1 993 074
Ostud ja parendused	0	2 119	0	2 119	0	2 119
Amortisatsioonikulu	-136 988	-1 881	-230	-2 111	-146 385	-285 484
31.12.2022						
Soetusmaksumus	2 495 177	22 543	2 648	25 191	1 029 371	3 549 739
Akumuleeritud kulum	-1 158 029	-18 814	-2 553	-21 367	-660 634	-1 840 030
Jääkmaksumus	1 337 148	3 729	95	3 824	368 737	1 709 709

Kistler-Ritso Eesti SA-le kuulub muuseumihoone aadressil Tallinn, Toompea tn.8. Kinnistut, millel muuseumihoone asub, kasutatakse kasutusvalduse lepingu alusel. Kasutusvalduse leping on sõlmitud 50 aastaks ning see lõpeb 2052. aastal. Lepingu lõppemisel läheb hoone kinnistu omaniku valdusse.

Muu materiaalne põhivara koosneb suures osas muuseumi ekspositsioonist

Lisa 6 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2022	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Muud laenukohustised							
Pangalaen	332 243	332 243	0		4,4%+euribor	EUR	16.03.2023
Muud laenukohustised kokku	332 243	332 243	0				
Laenukohustised kokku	332 243	332 243	0				

	31.12.2021	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Muud laenukohustised							
Pangalaen	395 528	63 156	332 372		4,4%+euribor	EUR	16.03.2023
Muud laenukohustised kokku	395 528	63 156	332 372				
Laenukohustised kokku	395 528	63 156	332 372				

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus on sõlminud pangaga laenulepingu, mille tagastamise tähtpäev on 16.03.2023. 14.03.2023 on sihtasutus sõlminud pangaga laenulepingu pikendamise kokkuleppe ning uus laenu tagastamise tähtaeg on 16.03.2028.

Aastaruandes on kogu laen summas 332 243 eurot kajastatud lühiajalise kohustisena, sest 31.12.2022 ei olnud laenu pikendamise kokkulepet sõlmitud.

Seisuga 31.12.2022 ei kata sihtasutuse käibevara lühiajalisi kohustisi. Laenulepingu pikendamise järgselt on 15.03.2023 seisuga laenu lühiajaline osa 63 284 eurot ja pikaajaline osa 258 412 eurot ning sihtasutuse käibevara katab lühiajalised kohustised.

Sihtasutuse tegevuse jätkuvuse suhtes ebakindlust ei eksisteeri.

Lisa 7 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	29 431	29 431	
Võlad töövõtjatele	19 673	19 673	
Maksuvõlad	22 574	22 574	4
Muud võlad	2 172	2 172	
Kokku võlad ja ettemaksed	73 850	73 850	

	31.12.2021	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	18 735	18 735	
Võlad töövõtjatele	15 957	15 957	
Maksuvõlad	15 256	15 256	4
Muud võlad	26	26	
Saadud ettemaksed	12 956	12 956	8
Kokku võlad ja ettemaksed	62 930	62 930	

Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2020		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2021	
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Rändnäitus /USA saatkond	0	10 045	0	0	10 045	0	0
Baltimaade turundus/Muinsuskaitseamet	0	40 348	0	0	40 348	0	0
Ajutine näitus /Kultuurkapital	0	900	6 391	0	7 291	0	0
Vabamu.net /Kistler Ritso USA Fond	0	28 626	53 380	0	82 006	0	0
Rändnäitus/Kistler Ritso USA Fond	0	63 252	0	0	63 252	0	0
Vabamu suvi /Kistler Ritso USA Fond	0	0	30 000	0	30 000	0	0
Noorte lugemisseminar / Briti Nõukogu	0	0	5 000	0	5 000	0	0
Arenguprojekt / Kodanikuühiskonna sihtkapital	0	0	4 000	0	4 000	0	0
Rändnäitus / Kodanikuühiskonna sihtkapita	0	0	10 000	0	10 000	0	0
Rändnäitus / Riigikantselei	0	0	20 000	0	20 000	0	0
Welles / USA saatkond	0	0	12 615	0	12 615	0	0
Rändnäitus / Avatud Eesti Fond	0	0	24 948	0	38 602	13 654	0
Erasmus vahetus / MU-ZEE-UM BE	0	0	5 599	0	2 320	0	3 279
Digikogumine /Kultuuriministeerium	0	0	7 123	0	7 123	0	0
Noorte seminarid / Saksa saatkond	0	0	15 500	0	15 500	0	0
Vanalinna päevad/ Tallinna Linnavalitsus	0	0	465	0	465	0	0
Teadusehuvi suvekool/ Eesti	0	0	500	0	500	0	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	0	143 171	195 521	0	349 067	13 654	3 279
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	0	143 171	195 521	0	349 067	13 654	3 279

	31.12.2021		Laekunud	Tagasi makstud	Kajastatud tulemiaruan-des	31.12.2022	
	Nõuded	Kohustised				Nõuded	Kohustised
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Rändnäitus / Avatud Eesti Fond	13 654	0	11 088	0	9 740	12 306	0
Erasmus vahetus / MU-ZEE-UM BE	0	3 279	7 466	0	10 745	0	0
Vabamu kogud / Haridus- ja Teadusministeerium	0	0	2 350	0	2 350	0	0
Suvekool / Stanford University	0	0	4 951	0	4 951	0	0
Lähiaja lood vanas linnas / Tallinna Linnavalitsus	0	0	340	0	340	0	0
Hyppelaud suvekool / Eesti Teadusteagentuur	0	0	10 000	0	10 000	0	0
Noorte seminarid / Saksa saatkond	0	0	0	803	-803	0	0
Digikogumine /Kultuuriministeerium	0	0	0	467	-467	0	0
Noorte Vabamu / Kistler-Ritso USA Fund	0	0	145 932	0	145 932	0	0
Global Connections / Kistler- Ritso USA Fund	0	0	40 000	0	36 667	0	3 333
Naistenäitus / Muinsuskaitseamet	0	0	57 172	0	6 333	0	50 839
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	13 654	3 279	279 299	1 270	225 788	12 306	54 172
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	13 654	3 279	279 299	1 270	225 788	12 306	54 172

Tabelis toodud sihtfinantseerimisprojektide tulud ja kulud on võrdsed.

Lisa 9 Annetused ja toetused (eurodes)

	2022	2021	Lisa nr
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	284 512	289 447	
Sihtfinantseeritud projektid	225 788	349 067	8
Annetused	14 834	18 694	
Kokku annetused ja toetused	525 134	657 208	
sh eraldi riigieelarvest	303 195	398 208	
Asutaja esindaja	182 599	175 258	8

Rahalised ja mitterahalised annetused			
	2022	2021	Lisa nr
Rahaline annetus	14 834	18 694	
Kokku annetused ja toetused	14 834	18 694	

Tegevustoetust saadi Kultuuriministeeriumilt 284 512 eurot, millest 124 512 oli kriisiabi toetus. Kistler Ritso Foundation andis 182 599 eurot projektide katteks, millest kaeti ka suurel hulgal palgakulusid.

Lisa 10 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2022	2021
Muuseumipiletite müük	236 783	69 434
Haridusprogrammid, giidituurid	51 021	9 389
Müüdud poekaubad	19 819	7 060
Renditulu	37 375	13 463
Muu tulu	26 569	72 273
Kokku tulu ettevõtlusest	371 567	171 619

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2022	2021
Üür ja rent	14 219	14 458
Energia	53 050	28 154
Elektrienergia	34 963	18 295
Soojusenergia	18 087	9 859
Veevarustusteenused	1 052	661
Mitmesugused bürookulud	4 602	17 045
Lähetuskulud	2 807	128
Koolituskulud	2 557	674
Riiklikud ja kohalikud maksud	1 372	1 372
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	170	32
Ruumide hoolduskulud	40 082	29 005
IKT teenused ja tarvikud	12 726	6 135
Turundus- ja kommunikatsiooni kulud	52 934	22 508
Ürituste ja sisutegevuse kulud	15 653	11 579
Juriidilised, raamatupidamise ja auditikulud	15 055	15 637
Sihtfinantseeritud projektide kulud	102 975	258 791
Poe- ja kohviku kaubakulud	11 266	7 105
Kindlustus	1 684	1 653
Muud	4 724	5 718
Kokku mitmesugused tegevuskulud	336 928	420 655

Lisa 12 Tööjõukulud

(eurodes)

	2022	2021
Palgakulu	306 530	286 218
Sotsiaalmaksud	103 619	96 911
Puhkuse ja preemiate reserv	7 025	-921
Kokku tööjõukulud	417 174	382 208
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	135 913	90 276
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	12	15

Lisa 13 Seotud osapooled

(eurodes)

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2022	2021
Arvestatud tasu	36 714	56 110

Juhatus on 31.12.2022 kolmeliikmeline. Tulenevalt bilansipäeval kehtinud lepingutest ei maksta juhatuse liikmetele teenistuslepingu lõpetamisel lahkumishüviti.

Aruandeperioodil ei ole nõukogu liikmetele tasusid makstud.

Nõukogu liikmega seotud isikutele on makstud töötasu 25 112 (2021: 21 059) eurot.

2022.a. on saadud sihtfinantseerimise toetust asutajaga seotud USA fondi Kistler Ritso Foundation poolt summas 185 932 (2021: 83 380) eurot, toetus on kasutatud ja tuludesse kantud summas 182 599 eurot ning kasutamata toetuse jääk on 3 333 eurot.

Nõukogu liikmega seotud ettevõttest on 2022.aastal ostenud teenuseid 4 013 euro väärtuses. Kistler-Ritso Foundationile on müüdud teenuseid 1 972 euro eest.

Soodustatud isikuteks on vastavalt sihtasutuse põhikirjale muuseumid ja mäluasutused, mille tegevus vastab sihtasutuse eesmärkidele.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 15.03.2023

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KAREN JAGODIN	Juhatuse liige	15.03.2023

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2022 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31.12.2022 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuriid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjaspepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärselt kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infote või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamus. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/
Arnika Lumiste
Vandeauditori number 335

osaühing Pluss Kümme
Audiitorettevõtja tegevusloa number 143
Tallinn
15.03.2023

Audiitorite digitaalallkirjad

Kistler-Ritso Eesti Sihtasutus (registrikood: 90000951) 01.01.2022 - 31.12.2022 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ARNIKA LUMISTE	Vandeaudiitor	15.03.2023

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Muuseumide tegevus	91021	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6680250
E-posti aadress	info@vabamu.ee
Veebilehe aadress	www.vabamu.ee